

NBRIS

Redactor: MIHNEA GAFIȚA
Tehnoredactare computerizată: CRISTINA APRODU

Alan Bennett, *THE UNCOMMON READER*
Copyright © Forelake Ltd 2007

Toate drepturile asupra acestei ediții
sunt rezervate Editurii LEDA, imprint al
GRUPULUI EDITORIAL CORINT

ISBN 978-973-102-219-2

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BENNETT, ALAN

Alteța Sa cititoare / Alan Bennett;
trad.: Smaranda Câmpeanu. - București: Leda, 2009
ISBN 978-973-102-219-2

I. Câmpeanu, Smaranda (trad.)

821.111-31=135.1

ERA SEARA banchetului de stat la Palatul Windsor, și în timp ce președintele Franței își lua în primire locul lângă Maiestatea Sa, familia regală se încolona în spațele lor, iar întreg cortegiul se punea încet în mișcare și intra în Salonul Waterloo.

— Acum că nu ne mai deranjează nimeni, a spus Regina zâmbind în stânga și în dreapta în timp ce înaintau grațios prin mulțimea plină de fast, de multă vreme voiam să vă întreb despre scriitorul Jean Genet.

— Ah, a răspuns președintele. *Oui*.

Preț de câteva momente, cât s-au intonat *La Marseillaise* și imnul național, procesiunea s-a oprit, însă când și-au ocupat locurile, Maiestatea Sa s-a întors către președinte și a reluat discuția.

— Homosexual și pușcăriaș, asta se spune despre el, dar a fost oare un personaj chiar atât de rău pe cât a fost înfățișat? Sau, mai exact, — a continuat ea ridicând lingura de supă — a fost chiar atât de bun?

Cum nu fusese informat în privința acestui dramaturg și romancier suferind de calviție, președintele l-a căutat disperat din priviri pe ministrul Culturii. Însă cea care deținea acest portofoliu tocmai era reținută de Arhiepiscopul de Canterbury.

— Jean Genet, a repetat Regina binevoitoare. *Vous le connaissez?*

— *Bien sûr*, a răspuns președintele.

— *Il m'intéresse*, a spus Regina.

— *Vraiment?* Președintele a lăsat lingura jos. Avea să fie o seară lungă.

FUSESE VINA câinilor. Erau snobi și, de regulă, după ce se plimbau prin grădină, urcau pe scara principală, unde un valet le deschidea ușa. Astăzi însă, din nu

se știe ce motiv, goneau pe terasă în lung și-n lat lătrând cât îi țineau bojocii, coborau din nou în fugă scările și dădeau colțul palatului, unde îi puteai auzi hămăind scurt spre una dintre curți.

Acolo se afla biblioteca ambulantă din City of Westminster¹, o dubă asemănătoare celor de transportat mobilă, parcată lângă tomberoanele din apropierea ușilor de la bucătărie. Regina nu venea prea des în această aripă a palatului și cu siguranță nu mai văzuse biblioteca până atunci, iar, după câte se părea, nici câinii, ca dovadă tot tãmbălăul pe care îl iscau. Așa că, după o încercare nereușită de a-i calma, Suverana a urcat treptele mici ale dubei pentru a-și cere scuze.

Șoferul stătea cu spatele la ea lipind o etichetă pe o carte, iar singurul client părea a fi un băiat roșcovan și subțirel, îmbrăcat în uniformă albă, care ședea ghemuit pe coridorul dubitei, citind. Nici unul dintre ei nu a băgat de seamă prezența nou-venitei, așa că Regina a tușit și a spus:

¹ Unul dintre cele treizeci și două de burguri ale Londrei.

— Îmi cer scuze pentru acest târboi îngrozitor, cuvinte la auzul cărora șoferul a sărit în picioare atât de brusc încât s-a izbit cu capul de raftul care conținea cărțile de referință, iar băiatul de pe coridor s-a ridicat nesigur, răsturnându-le pe cele din secția de fotografie și modă.

Regina și-a retras capul înapoi pe ușă:

— Să încetați chiar în acest moment, căței prostănaci, a strigat ea, replică a cărei intenție era să-i dea bibliotecarului-șofer timp să se adune, iar băiatului să ridice cărțile de pe jos, ceea ce s-a și întâmplat.

- Nu v-am mai văzut pe aici, domnule...
- Hutchings, Maiestate. Vin în fiecare miercuri.
- Serios? Nu știam. Veniți de departe?
- Doar de la Westminster, Maiestate.
- Iar dumneavoastră sunteți...?
- Norman, Maiestate. Seakins.
- Și unde lucrați?
- La bucătărie, Maiestate.
- A! Și aveți mult timp pentru citit?

— Nu prea, Maiestate.

— Nici eu. Deși acum, că tot ne aflăm aici, presupun că ar trebui să împrumutăm o carte.

Domnul Hutchings a zâmbit binevoitor.

— Îmi recomandați ceva anume?

— Ce cărți îi plac Maiestății Voastre?

Regina a ezitat și, ca să spunem adevărul, a făcut-o pentru că nu era sigură. Nu acordase prea multă atenție cititului. Citea, bineînțeles, ca toată lumea, însă lăsa în slujba altora plăcerea cărților. Cititul era un hobby, iar caracteristica slujbei ei era tocmai aceea de a nu avea hobby-uri. Jogging-ul, creșterea trandafirilor, șahul sau alpinismul, decorarea prăjiturilor, aeromodelismul. Excluz. Hobby-urile înseamnă preferințe, iar preferințele trebuiau evitate; preferințele excludeau oamenii. Maiestatea Sa nu avea preferințe. Slujba sa presupunea să arate un interes, nu să fie personal interesată de ceva. Și, în plus, să citești nu însemna să faci ceva. Ea era un om de acțiune. Așa că s-a uitat de jur împrejur prin duba plină de cărți, trăgând de timp.

— Avem voie să împrumutăm o carte? Nu avem permis.

— Nici o problemă, a răspuns domnul Hutchings.

— Suntem pensionară, a spus Regina, nu foarte convinsă că asta ar fi avut vreo importanță.

— Maiestatea Voastră poate împrumuta cel mult șase cărți.

— Șase? Dumnezeu!

Între timp, băiatul roșcovan se hotărâse ce carte voia și îi dăduse bibliotecarului exemplarul la ștampilat. Continuând să tragă de timp, Regina a luat-o să se uite la ea.

— Ce ați ales, domnule Seakins? a întrebat ea așteptându-se să fie... — ei bine, nu știa exact la ce se aștepta, dar în orice caz nu la ce alesese tânărul. A, Cecil Beaton¹.

L-ați cunoscut?

— Nu, Maiestate.

— Nu, bineînțeles că nu. Sunteți prea tânăr. Pe vremuri venea tot timpul pe aici și se rățoia la noi. Cam

¹ Sir Cecil Walter Hardy Beaton (1904–1980), fotograf englez, cunoscut pentru fotografiile înfățișând familia regală și aristocrația britanică.

tartor de felul lui. Ba stai aici, ba stai acolo. Rățoială, rățoială. Deci acum s-a scris și o carte despre el?

— Mai multe, Maiestate.

— Serios? Presupun că mai devreme sau mai târziu toți ajungem subiecte de roman.

A răsfoit cartea.

— Trebuie să fie și o fotografie cu mine pe aici pe undeva. O, da. Iat-o. Desigur, nu era numai fotograf. Se ocupa și de scenografie. Punea în scenă musicaluri — *Oklahoma*, lucruri din astea.

— Cred că a fost *My Fair Lady*, Maiestate.

— A, da? a întrebat Regina, neobișnuită să fie contrazisă. Unde spuneți că lucrați? a mai adăugat, înapoind cartea în mâinile mari și roșii ale băiatului.

— La bucătărie, Maiestate.

Tot nu rezolvase problema, știind că, dacă pleca fără să ia o carte, domnul Hutchings avea să creadă că biblioteca nu avea o ofertă prea bună. Apoi, pe un raft cu volume ce păreau cam ponosite, a zărit un nume pe care și-l amintea.

— Ivy Compton-Burnett! Pot să citesc asta.

A luat cartea pe de raft și i-a înmânat-o domnului Hutchings la ștampilat.

— Ce delectare! — și a strâns cartea la piept fără prea multă convingere înainte de a o deschide. Vai! A fost împrumutată ultima dată în 1989.

— Nu este o autoare cu prea mult succes la public, Maiestate.

— De ce oare? Doar i-am acordat titlul de *dame*¹.

Domnul Hutchings s-a abținut să spună că aceasta nu era neapărat metoda cea mai bună de a ajunge să fii îndrăgit de public.

Regina s-a uitat la fotografia de pe spatele supra-copertei.

— Da. Îmi aduc aminte de coafura aceasta, un rulou ca o foaie de plăcintă în jurul capului.

A zâmbit, iar domnul Hutchings a înțeles că vizita luase sfârșit.

— La revedere.

¹ Titlu de noblețe la femei, echivalent al lui *Sir* la bărbați.

Și-a plecat capul așa cum îl instruiseră la bibliotecă în cazul în care s-ar fi pomenit vreodată într-o astfel de împrejurare, iar Regina a luat-o din loc, îndreptându-se spre grădină, cu câinii lătrând din nou nebunește, în timp ce Norman, cu Cecil Beaton strâns la piept, revenea la bucătărie trecând razant pe lângă un bucătar care trândăvea fumând o țigară lângă tomberoane.

Pe când închidea dubița și pornea la drum, domnul Hutchings reflecta că un roman scris de Ivy Compton-Burnett nu se citea chiar așa cu una, cu două. El însuși nu ajunsese niciodată prea departe cu cititul vreunei cărți de-a autoarei și se gândea, pe bună dreptate, că Regina nu făcuse decât un gest politicos împrumutând cartea. Cu toate acestea, era un gest pe care îl aprecia mai mult decât ca pe o simplă dovadă de curtoazie. Consiliul amenința mereu cu reducerea cheltuielilor și închiderea bibliotecii, așa că patronajul unui cititor atât de distins (clienți, după cum prefera consiliul să îi numească) nu putea decât să îi prindă foarte bine.

— Avem o bibliotecă ambulantă, i-a spus Regina soțului ei în acea seară. Vine în fiecare miercuri.

- Minunat. Lumea e plină de surprize.
- Mai ții minte *Oklahoma*?
- Da. Am văzut musicalul când eram logodiți.

Dacă stăteai să te gândești, părea incredibil ce băiat blond și chipeș fusese cândva.

- Era făcut de Cecil Beaton? a întrebat Regina.
- Habar n-am. Nu mi-a plăcut niciodată tipul.

Purta pantofi verzi.

- Mirosea încântător.
- Ce anume?
- O carte, pe care am împrumutat-o.
- Presupun că a murit.
- Cine?
- Tipul acela, Beaton.
- O, da. Toți au murit.
- Un spectacol bun, totuși.

Și a plecat la culcare cântând melancolic *Oh, what a beautiful morning*¹, în timp ce Regina deschidea cartea.

¹ „O, ce dimineață frumoasă!”, melodie celebră din spectacolul *Oklahoma*.

SĂPTĂMÂNA următoare intenționase să returneze cartea printr-o domnișoară de onoare, însă fiind reținută de secretarul ei personal și nevoită să se uite peste agenda ei de lucru mult mai minuțios decât considera necesar, a reușit să întrerupă discuția referitoare la vizitarea unui laborator de cercetare a stării drumurilor, declarând pe neașteptate că era miercuri și, prin urmare, trebuia să plece ca să-și schimbe cartea la biblioteca ambulantă. Secretarului ei personal, Sir Kevin Scatchard, un neozeelandez din cale-afară de conștiincios și de la care se așteptau lucruri mărețe, nu i-a rămas decât să-și adune hârtiile și să se întrebe de ce avea Maiestatea Sa nevoie de o librărie „mobilă”, când deținea mai multe de tipul „imobil”.

Cu excepția câinilor, vizita s-a desfășurat oarecum mai liniștit, cu toate că, și de astă dată, singurul client era Norman.

— Cum vi s-a părut cartea, Maiestate? a întrebat domnul Hutchings.